

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“

РЕЦЕНЗИЯ

от професор доктор Стефан Иванов Мичев, катедра „Национална сигурност“ при факултет „Информационни науки“ на Университета по библиотекознание и информационни технологии за дисертационния труд на Мирослава Огнянова Младенова на тема „Интелигентни решения за управление на риска в корпоративната сигурност“, представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област от висше образование 9. „Сигурност и отбрана“ професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ докторска програма „Военнополитически проблеми на сигурността“

2024 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Още в началото на рецензията искам да подчертая, че докторантката успява да докаже актуалността и значимостта на своето изследване, като привежда няколко важни аргумента, свързани със сигурността. Между тях са: намирането и прилагането на по-ефективни решения при управление на рисковете за сигурността в организацията, необходимостта от по-задълбочен подход към заплахите на новото време и непредсказуемата среда, нуждата от имплементиране на иновативни, интелигентни решения за управление на риска и други.

Съгласен съм с тезата на авторката, която намирам още в увода: че *„Компаниите днес постоянно разширяват своя обхват и задълбочават влиянието си върху различни сфери на живота, като все по-нарастващо е значението им за състоянието на социално-икономическите, политическите, екологичните и други процеси в рамките на националните държави и на наднационално ниво. В този смисъл, тяхното влияние трябва да бъде отчитано от системите за международна и национална сигурност“*.

В своя дисертационен труд Мирослава Младенова е постигнала единство между целта, задачите на изследването и неговите резултати.

Целта на дисертационния труд е да се формулира теоретичен модел на стратегия, който ще доведе до по-ефективно управление на рисковете за сигурността на корпорациите чрез проактивно изграждане на способности за навременна адаптация и функциониране в нарастващата неопределеност на средата.

Поставената основна цел сполучливо е декомпозирана в три основни задачи, решаването на които също следва структурата на дисертационния труд.

Изследователските методи в работата са съобразени с формулираните задачи и спецификата на проблемите, които се изследват. В научното изследване са използвани: теоретичен анализ и синтез; системен анализ; индукция и дедукция; специфични методи за провеждане на емпирично изследване и обработване на статистически данни.

2. Оценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Съдържание на дисертационния труд съответства на темата. Той е сполучливо структуриран в увод, три глави, общи изводи и препоръки, заключение, библиография и приложения. Дисертационният труд съдържа 228 стандартни страници, в това число основен текст – 190 страници. Основният текст съдържа 4 фигури и 1 таблица. Списъкът на цитираната и използвана литература включва 178 заглавия, от които 76 са на български език и 102 – на английски език.

В дисертационния труд е изследван значим за теорията и практиката проблем.

Специално подчертавам, че в края на всяка глава Мирослава Младенова формулира изводи, а в края на дисертационния труд е

обособена част, озаглавена „Общи изводи“, което доказва способността на докторантката да обобщава постигнатите научни резултати.

В първа глава – „Корпорации и корпоративна сигурност“ е представена същността на корпорациите, като е направен съдържателен преглед от тяхното зараждане като социални и икономически субекти през развитието им в обособени исторически периоди.

Според мен най-важен с оглед на темата на дисертационния труд е втори параграф – „Корпоративна сигурност в трансформация се свят“, където е анализирана връзката между националната и корпоративната сигурност. Добре защитена е една от основните тези на докторантката, че корпорациите оказват пряко влияние върху националната и международната сигурност, генерирайки трансформационни процеси в социалните, трудови, образователни, производствени и потребителски сфери.

Изследван е процесът на управление на корпоративната сигурност и взаимодействието на корпоративните структури със заобикалящата ги среда в качеството им на отворени системи. Мирослава Младенова доказва, че най-важното за системата на корпоративната сигурност и нейното управление е създаването и прилагането на вътрешни правила за контрол и регулация на процесите.

Във втора глава – „Новата парадигма на корпоративната сигурност“ – се анализират конкретните за сигурността на компанията заплахи. Дефинирана е основната теза, защитавана в изследването, че корпоративната сигурност се нуждае от интелигентни решения за управление на риска като отговор на новите рискове и заплахи.

Както и в първа глава, и тук най-важният е вторият параграф – „Процес по управление на риска в корпоративната сигурност“. Разгледана

е организационната автономност, която компаниите имат в процеса по изграждане на своите звена за сигурност и звена за управление на риска. Аргументирано е посочено мястото на звеното за управление на риска в общата организационна структура. Изследвани са специфичните рискове, отнасящи се до различните йерархични нива на корпоративните органи.

В трета глава – „Системен подход за интелигентно управление на риска в корпоративната сигурност“, са представени и анализирани организационните аспекти на компанията. Сред тях са: ефективността на процесите по управление на промяната, формирането и поддържането на корпоративна култура, признаване на заинтересованите страни на компанията и зачитането на техните интереси и корпоративната социална отговорност като управленски инструмент в процесите по управление на риска.

Предложен е теоретичен модел на Стратегия за управление на риска в корпоративната сигурност.

Според мен заслужават специално внимание два от изводите в края на трета глава:

1. Новата парадигма за корпоративна сигурност изисква отчитане на интересите на заинтересованите страни и новите характеристики на средата, които все повече имат социално, правно, технологично и екологично измерение.

2. Имплементирането на модели, основани на автоматизирани решения и изкуствен интелект, води до промяна в начините за взимане на решения, като провокира еволюция на установените практики за идентификация, анализ и оценка на рисковете.

3. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Като цяло приемам заявените от докторантката теоретични и научноприложни приноси и смятам, че те отговарят на изискванията към един дисертационен труд, макар че някои от формулировките се нуждаят от по-прецизна редакция, за да изглеждат наистина като приноси, а не като описание на постигнатите резултати. Това в най-голяма степен се отнася до първи и втори научноприложен принос.

Съгласен съм с Мирослава Младенова, че потребители на получените научни и приложни резултати могат да бъдат студенти, специализанти и експерти от практиката, отговорни държавни структури, частни икономически субекти, желаещи да повишат квалификацията си в съответствие с изискванията на образователните стандарти в образователното направление 9.1. „Национална сигурност“. Специално подчертавам това, защото докторантката е избрала попрището да бъде преподавател във ВА „Г. С. Раковски“.

4. Автореферат и публикации по дисертацията

Авторефератът отговаря на изискванията. Той е самостоятелно произведение, в което са отразени основните постижения в дисертацията. Публикациите по дисертацията осигуряват необходимата публичност на резултатите от изследването.

5. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

В дисертационния труд на Мирослава Младенова използваните източници са добросъвестно цитирани. Не съм установил плагиатство и не съм получил сигнал за плагиатство в дисертационния труд и публикациите по него.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки. Основната ми препоръка е на базата на постигнатото във втора и трета глава Мирослава Младенова да

продължи изследователската работа, която да се материализира в монографичен труд.

7. Заключение

Дисертационният труд на Мирослава Огнянова Младенова отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

8. Оценка на дисертационния труд

Давам положителна оценка на дисертационния труд на тема: „Интелигентни решения за управление на риска в корпоративната сигурност“ и съм съгласен Мирослава Огнянова Младенова да получи образователната и научна степен „доктор“ в област от висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“ , професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, докторска програма „Военнополитически проблеми на сигурността“

Дата: 26. 02. 2024 г.

Рецензент:

проф. д-р Стефан Мичев

GEORGI STOYKOV RAKOVSKI MILITARY ACADEMY

REVIEW

by Professor PhD. Stefan Ivanov Michev, Department of "National Security" at the Faculty of "Information Sciences" of the University of Library Science and Information Technologies for the dissertation work of Miroslava Ognyanova Mladenova on the topic "Intelligent solutions for risk management in corporate security", presented for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" in a field of higher education 9. "Security and Defense" professional direction 9.1. "National Security" doctoral program "Military-Political Issues of Security"

2024

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

At the very beginning of the review, I want to emphasize that the doctoral student manages to prove the relevance and significance of her research by citing several important arguments related to security. Among them are: finding and implementing more effective solutions in managing security risks in the organization, the need for a deeper approach to the threats of the new time and the unpredictable environment, the need to implement innovative, intelligent risk management solutions and others .

I agree with the author's thesis, which I find already in the introduction: that *"Companies today are constantly expanding their scope and deepening their influence on various spheres of life, and their importance for the state of socio-economic, political, environmental and other processes within nation states and at the supranational level. In this sense, their influence must be accounted for by international and national security systems."*

In her dissertation work, Miroslava Mladenova has achieved unity between the purpose, tasks of the research and its results.

The aim of the dissertation is to formulate a theoretical model of strategy that will lead to more effective corporate security risk management by proactively building capabilities for timely adaptation and functioning in an increasingly uncertain environment.

The set main goal is successfully decomposed into three main tasks, the solution of which also follows the structure of the dissertation work.

The research methods in the work are tailored to the formulated tasks and the specifics of the problems being investigated. The scientific research used: theoretical analysis and synthesis; system analysis; induction and deduction; specific methods for conducting empirical research and processing statistical data.

2. Evaluation of the structure and content of the dissertation work

The content of the dissertation corresponds to the topic. It is successfully structured into an introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, conclusion, bibliography and appendices. The dissertation contains 228 standard pages, including the main text – 190 pages. The main text contains 4 figures and 1 table. The list of cited and used literature includes 178 titles, of which 76 are in Bulgarian and 102 in English.

In the dissertation, a problem significant for theory and practice is investigated.

I especially emphasize that at the end of each chapter, Miroslava Mladenova formulates conclusions, and at the end of the dissertation there is a separate part entitled "General conclusions", which proves the ability of the doctoral student to summarize the achieved scientific results.

In the first chapter - "Corporations and corporate security" the essence of corporations is presented, with a comprehensive overview of their origin as social and economic entities through their development in specific historical periods.

In my opinion, the most important in view of the topic of the dissertation work is the second paragraph - "Corporate security in a changing world", where the relationship between national and corporate security is analyzed. One of the doctoral student's main theses is well defended, that corporations have a direct impact on national and international security, generating transformational processes in the social, labor, educational, production and consumer spheres.

The process of corporate security management and the interaction of corporate structures with their surroundings as open systems have been studied. Miroslava Mladenova proves that the most important thing for the corporate

security system and its management is the creation and implementation of internal rules for control and regulation of processes.

In the second chapter - "The New Paradigm of Corporate Security" - specific threats to the company's security are analyzed. The main thesis defended in the research is defined, that corporate security needs intelligent risk management solutions as a response to new risks and threats.

As in the first chapter, the most important here is the second paragraph - "Process of risk management in corporate security". The organizational autonomy that companies have in the process of building their security and risk management units is examined. The place of the risk management unit in the general organizational structure is argued. The specific risks related to the different hierarchical levels of the corporate bodies have been investigated.

In the third chapter - "System approach for intelligent risk management in corporate security", the organizational aspects of the company are presented and analyzed. Among them are: the effectiveness of change management processes, the formation and maintenance of corporate culture, recognition of the company's stakeholders and respect for their interests, and corporate social responsibility as a management tool in risk management processes.

A theoretical model of Risk Management Strategy in corporate security is proposed.

In my opinion, two of the conclusions at the end of the third chapter deserve special attention:

- 1. The new paradigm for corporate security requires taking into account the interests of stakeholders and the new characteristics of the environment, which increasingly have a social, legal, technological and environmental dimension.*

2. The implementation of models based on automated decisions and artificial intelligence leads to a change in the ways of making decisions, provoking an evolution of established practices for identification, analysis and assessment of risks.

3. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work

In general, I accept the theoretical and applied scientific contributions, stated by the PhD student, and consider them to meet the requirements of a dissertation work, although some of the wording needs more precise editing so that they really look like contributions and not as a description of the results achieved. This mostly refers to first and second scientific applied contributions.

I agree with Miroslava Mladenova that users of the obtained scientific and applied results can be students, specialists and experts from practice, responsible state structures, private economic entities wishing to increase their qualifications in accordance with the requirements of the educational standards in the educational direction 9.1. "National Security". I especially emphasize this because the doctoral student has chosen the field of being a teacher at the BA "G. S. Rakovski"

4. Abstract and publications on the dissertation

The abstract meets the requirements. It is an independent work in which the main achievements of the dissertation are reflected. Dissertation publications provide the necessary publicity for research results.

5. Opinion on the presence or absence of plagiarism

In Miroslava Mladenova's dissertation, the sources used are faithfully cited. I have not detected plagiarism and have not received a plagiarism alert in the dissertation work and its publications.

6. Critical notes and recommendations

I have no major criticisms. My main recommendation is that, on the basis of what was achieved in the second and third chapters, Miroslava Mladenova should continue the research work, which should be materialized in a monographic work.

7. Conclusion

The dissertation work of Miroslava Ognyanova Mladenova meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules for its Implementation.

8. Evaluation of the dissertation work

I give a positive assessment of the dissertation work on the topic: "Intelligent solutions for risk management in corporate security" and I agree that Miroslava Ognyanova Mladenova will receive the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education: 9. "Security and defense", professional direction 9.1. "National Security", Doctoral Program "Military-Political Issues of Security"

Дата: 26. 02. 2024 г.

Рецензент:

проф. д-р Стефан Мичев